

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 115/2023-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **AGRO MX, s. r. o.**, Družstevná 36, Prešov, IČO 36 617 415, zastúpeného JUDr. Petrom Ličákom, advokátom, Záhradná 19/468, Kapušany, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/26/2018-1220 z 30. januára 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9Cdo/201/2020 zo 17. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. decembra 2022 namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a „*vec vrátiť na ďalšie konanie*“.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 8C/123/2005 vedené konanie v právnej veci žalobcu [REDACTED] - [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti žalovanému [REDACTED] - [REDACTED], [REDACTED], o odporovateľnosť právneho úkonu. Okresný súd rozsudkom č. k. 8C/123/2005-1051 z 5. októbra 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) určil, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva z 30. septembra 2004, ktorej predmetom je prevod vlastníckeho práva k hnutelným veciam, uzatvorená medzi žalovaným a spoločnosťou [REDACTED], je voči žalobcovi právne neúčinná. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Ďalej vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 6Co/26/2018-1220 z 30. januára 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) rozsudok okresného súdu potvrdil a vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu

prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. O podanom dovolaní žalovaného rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 9Cdo/201/2020 zo 17. augusta 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že podané dovolanie odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutým rozhodnutiam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Pri určení rozhodujúcej skutočnosti, hodnoty veci prevádzanej na základe zmluvy, ktorá bola napadnutá odporovacou žalobou, bol použitý deformovaný dôkaz – znalecký posudok č. 1/05 z 20. júna 2005 znalca [REDAKOVANÉ], ktorý nespĺňa základné zákonné požiadavky, keďže nie je podpísaný znalcom a chýbajú v ňom pečiatka a znalecká doložka a najvyšší súd sa touto v dovolaní vytýkanou vadou konania nezaoberal, resp. ju chybné vyhodnotil. Postupom okresného súdu, odvolacieho súdu a dovolacieho súdu došlo k porušeniu § 209 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

b) Krajský súd nereflektoval na odvolacie námietky žalovaného, a žalovaný preto doteraz nevie, prečo bola jeho odvolacia argumentácia, ktorou brojil proti nesprávosti rozsudku okresného súdu, nesprávna, resp. nedôvodná.

c) Odvolací súd a dovolací súd sa nezaoberali: i) námietkou žalovaného, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu je nejasné a nepreskúmateľné, pretože súd neodôvodnil, prečo sa rozhodol pre stanovenie výšky hodnoty technológie použiť notársku zápisnicu č. N 261/2004, Nz 47352/2004 a znalecký posudok č. 1/05 [REDAKOVANÉ], a nie iné znalecké posudky, ktoré spĺňajú všetky zákonné požiadavky a súd ich mal k dispozícii, a teda došiel k nesprávemu záveru, že žalovaný nadobudol za svoju pohľadávku, ktorá podľa zmluvy, ktorá je predmetom odporovacej žaloby, hnutelne veci v podstatne vyššej hodnote; ii) námietkou preklúzie pohľadávky; iii) právnou argumentáciou žalovaného, v ktorej uvádza, že rozhodnutie okresného súdu je nepreskúmateľné aj vo vzťahu k presnému určeniu toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; iv) neplatnosťou zmlúv o pôžičke v zmysle namietaného § 39 Občianskeho zákonníka, resp. § 265 Obchodného zákonníka; v) nepreukázaním existencie úmyslu ukrátiť žalobcu u dlžníka – spoločnosti [REDAKOVANÉ]; vi) otázkou, či veriteľ v čase uzatvárania odporovaného úkonu musí byť s dlžníkom v právnom vzťahu a či musí mať voči dlžníkovi existujúcu pohľadávku, a otázkou, či zabezpečovací prevod práva, ak ním dôjde k právnomu znehodnoteniu majetku dlžníka, možno napadnúť odporovacou žalobou iba do jeho realizácie.

d) Súd prvej inštancie, odvolací súd a dovolací súd sa nielenže odchyľili od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v otázke uplatnenia práva na určenie neúčinnosti konkrétneho právneho úkonu v zákonnej trojročnej prekluzívnej lehote, odkedy bol dotknutý právny úkon urobený, ale urobili tak bez dostatočného zdôvodnenia toho, prečo je práve v tomto nimi posudzovanom spore odklon od záverov najvyššieho súdu potrebný.

e) Napadnutý rozsudok je pre žalovaného prekvapivým rozhodnutím, ktorým odvolací súd flagrantným spôsobom zasiahol do právnej istoty (resp. legitímnych očakávaní) žalovaného vo vzťahu k právnej otázke viazanosti súdu inými rozhodnutiami v zmysle § 193 CSP, podľa ktorého je súd viazaný aj rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, a o tom, kto ho spáchal. Odvolací súd mal vychádzať z rozhodnutia okresného súdu v konaní sp. zn. 31T/55/88 a u žalovaného mal považovať na základe záverov tohto konania za preukázané, že

žalovaný zmluvu o zabezpečovacom prevode práva neuzatváral s úmyslom zmariť uspokojenie pohľadávky veriteľa dlžníka, resp. o tomto úmysle dlžníka nemal vedomosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd uvádza, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania [čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu.

5. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

6. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

7. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje na sťažovateľom formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), ktorý nezodpovedá zákonným požiadavkám, keďže v petite sa sťažovateľ nedomáha vyslovenia porušenia niektorého základného práva alebo slobody či ľudského práva a základnej slobody konkrétnym porušovateľom práv (požiadavka plynúca z čl. 127 ústavy a § 123 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ síce v rámci obsahu ústavnej sťažnosti uvádza, že napadnutými rozhodnutiami bolo porušené základné právo podľa čl. 46 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, no bez toho, aby porušenie týchto práv premietol do petitu ústavnej sťažnosti. Inak povedané, sťažovateľ vôbec nevymedzil, porušenie akých práv, vo vzťahu k akému rozhodnutiu, ktorého orgánu verejnej moci má ústavný súd vysloviť. Preto je nutné vyhodnotiť, že v návrhu absentuje kvalifikovaný petit, resp. návrh, akého rozhodnutia sa sťažovateľ domáha, ktorý by slúžil ako východisko pre vymedzenie predmetu konania pred ústavným súdom (požiadavka plynúca z § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

8. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) vymedzený v súlade s čl. 127 ods. 1 ústavy a § 45 a § 123 zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľom predložený návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) nie je úplný a určitý, teda nie je vymedzený takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie v uvedenej veci, pričom v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia. Ak už samotná formulácia petitu ústavnej sťažnosti vôbec nedáva možnosť vysloviť porušenie základného práva rozhodnutím orgánu verejnej moci, ústavný súd nemôže zrušiť rozhodnutie, aj keď sa sťažovateľ zrušenia tohto rozhodnutia petitom ústavnej sťažnosti domáha.

9. Nedostatkom trpí aj k ústavnej sťažnosti priložené plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľa advokátom, keďže v ňom v rozpore s § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde nie je výslovne uvedené, že sťažovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

10. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa petitu ako esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti, ústavný súd zdôrazňuje, že tento nedostatok nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti a nie je ani povinný sťažovateľa vyzývať na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019, II. ÚS 389/2021), to platí obzvlášť za situácie, ak je sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený (m. m. II. ÚS 389/2021). Ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo nad rámec a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľom chybné formulovaného petitu ústavnej sťažnosti.

11. Uvedená skutočnosť, aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa, zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v rámci predbežného prerokovania podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí (m. m. I. ÚS 77/2019, II. ÚS 176/2020, II. ÚS 178/2022).

12. Absencia zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti však nepredstavuje jediný dôvod na jej odmietnutie. Ústavný súd sa pozastavil pri skúmaní procesnej legitimácie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom vyplývajúcej z § 122 zákona o ústavnom súde. Aby sťažovateľ mohol svoje oprávnenie podať ústavnú sťažnosť preukázať, musí kumulatívne splniť dve podmienky: a) ukrátenie na subjektívnych verejných právach spojené s vydaním napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia či iného zásahu orgánu verejnej moci a b) postavenie účastníka v konaní pred orgánom verejnej moci, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej moci, alebo vykonaný iný zásah.

13. Ústavný súd konštantne rozhoduje (II. ÚS 288/2019, I. ÚS 93/2020, IV. ÚS 293/2020), že ústavnú sťažnosť môže úspešne uplatniť sťažovateľ vtedy, ak medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím porušovateľa existuje príčinná súvislosť vo vzťahu k osobe sťažovateľa. Takýto vzťah typicky neexistuje vtedy, ak sťažovateľ nie je účastníkom alebo stranou napadnutého konania, resp. rozhodnutia. Rovnako je ústavným súdom ustálené, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd, čo v zásade znamená, že v procesoch predchádzajúcich konaniu

o ústavnej sťažnosti bol sťažovateľ ich účastníkom alebo stranou (IV. ÚS 319/2018, IV. ÚS 47/2021).

14. Z napadnutých rozhodnutí jasne vyplýva, že stranou sporu na strane žalovaného nebol sťažovateľ (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]), ale fyzická osoba „[REDAKOVANÉ] - [REDAKOVANÉ]“ ako živnostník a v dovolacom konaní fyzická osoba [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti k svojej aktívnej vecnej legitimácii na podanie tejto ústavnej sťažnosti nijakým spôsobom nevyjadril ani ju nepreukázal.

15. Pretože sťažovateľ nebol stranou sporu, z ktorého napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu vzišli, nemohlo napadnutými rozhodnutiami dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľa. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť v posudzovanej veci podal sťažovateľ, ktorý nie je aktívne vecne legitimovaný na jej podanie, a teda že ide o ústavnú sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde odmietol.

16. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že ani v prípade preukázania aktívnej vecnej legitimácie sťažovateľa na podanie ústavnej sťažnosti by to preňho v konaní o jeho ústavnej sťažnosti neprineslo vecne iný výsledok. Ústavný súd totiž v súčasnosti s okresným súdom zistil, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 28. septembra 2022. Ako už ústavný súd uviedol v bode 1 odôvodnenia, sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť až 14. decembra 2022, čo je zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, čo by predstavovalo dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti aj ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu